

Premiérovi jsme představili plán, jak zachránit české zemědělství

20.2.2025 - Barbora Pánková, Michal Procházka | Akademie věd České republiky

České zemědělství se ocitlo na křižovatce. Namísto jasné strategie, která by farmářům umožnila prosperovat a zajistila dlouhodobou udržitelnost produkce potravin, se sektor potýká s chaotickým přístupem státu, rostoucí administrativní zátěží a extrémně přísnými regulacemi. Naši zemědělci čelí nejprísrnější protierozní ochraně půdy v Evropě, přibývajícím omezením v živočišné výrobě i rostoucím nákladům na dodržování pravidel udržitelnosti - to vše bez odpovídajících kompenzací. Výsledkem je stále nižší konkurenceschopnost domácí produkce, útlum investic a postupná rezignace mnoha farmářů na samotnou produkční činnost.

Důsledky této politiky jsou alarmující. Česká republika je stále více závislá na dovozech základních potravin, zatímco agrární zahraniční obchod se propadá do rekordního schodku 45 miliard korun. Ostatní státy Evropské unie na současný vývoj reagují aktivní podporou vlastních zemědělců a hledáním způsobů, jak ochránit domácí produkci. Česká vláda volí opačný přístup - namísto posílení produkčních farem přichází s kroky, které jejich postavení oslabují. Aby se tento destruktivní trend podařilo zvrátit, připravily zemědělské a potravinářské organizace plán konkrétních opatření, která mají českému zemědělství vrátit jeho roli strategického sektoru a umožnit farmářům prosperovat bez závislosti na dotacích.

„Tento plán je výsledkem široké shody napříč zemědělským a potravinářským sektorem. Chceme jasnou změnu politiky, která podpoří produkční zemědělství, omezí administrativní zátěž a nastaví podmínky tak, aby český farmář mohl konkurenceschopně podnikat,“ uvedl **Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR.**

Klíčové problémy a navrhovaná řešení

Podpora produkčního zemědělství a omezení závislosti na dotacích

Podpora se musí zaměřit na zemědělce, kteří skutečně vyrábějí potraviny, ne na ty, kteří se zaměřují primárně na čerpání dotací. Současná dotační politika je neefektivní, pro daňového poplatníka nepřijatelně drahá a pro zemědělce naprosto demotivační.

„Aktivní zemědělci dnes musí bojovat o přežití v systému, který motivuje k neprodukčnímu hospodaření. Bez silných farmářů a zpracovatelů se ale potravinová soběstačnost ČR propadne ještě hlouběji. Žádáme přímou podporu výroby potravin a rovné podmínky na trhu,“ uvedl **Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu ČR.**

Zavedení zrcadlových opatření pro dovoz

Současná obchodní politika EU je postavená na volném trhu, ale nebere v úvahu, že čeští a evropští zemědělci jsou svázáni přísnými ekologickými, welfare a administrativními pravidly, která se na dovozkové potraviny nevztahují.

„Pokud stát neochrání domácí producenty před neférovou konkurencí ze třetích zemí, pak se nedivme, že naše zemědělství upadá. Požadujeme, aby dovážené potraviny splňovaly stejné normy jako ty naše - jinak likvidujeme vlastní výrobu,“ zdůraznil **František Winter, předseda**

Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů.

Reforma Společné zemědělské politiky (SZP)

SZP musí zajistit důstojný příjem pro zemědělce, jak předpokládá článek 39 Smlouvy o fungování EU. To znamená zejména nastavení podmínek, které umožní farmářům být konkurenceschopní na trhu.

„Evropská politika se musí vrátit ke svému původnímu poslání – zajistit stabilní produkci kvalitních potravin. Není možné, aby čeští farmáři kvůli politickým experimentům končili se zemědělstvím a nahrazoval je levný dovoz,“ uvedl **David Brož, prezident Společnosti mladých agrárníků ČR.**

Omezení byrokratické zátěže a ESG reportingu

Administrativní požadavky na zemědělce dlouhodobě narůstají, přičemž nově zaváděný ESG reporting, tedy pravidelné informování o emisích uhlíku v rámci tzv. nefinančního reportingu, přinese další neúnosné zatížení.

„Namísto toho, abychom se věnovali hospodaření, musíme vyplňovat nekonečné formuláře a hlášení. Požadujeme radikální snížení byrokracie a omezení povinného ESG reportingu, který nemá žádnou přidanou hodnotu,“ prohlásil **Martin Šebestýán, předseda Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků.**

Zajištění investic do modernizace sektoru a zpracování potravin

Nedostatek moderních zpracovatelských kapacit vede k tomu, že české zemědělství je stále více závislé na vývozu surovin a dovozu finálních potravin.

„Potřebujeme investice do zpracování, abychom nemuseli vyvážet levné suroviny a dovážet hotové výrobky. Jen tak zajistíme větší soběstačnost a přidanou hodnotu pro české spotřebitele i podnikatele. Stát by se také měl zaměřit na dovozy potravin z třetích zemí, které nesplňují naše přísné standardy – ať už jde o pesticidy nebo antibiotika a růstové hormony, které jsou v Unii zakázané,“ uvedla **Dana Večeřová, prezidentka Potravinářské komory ČR.**

Premiérovi jsme předložili plán reálných řešení

Dnešní schůzka s premiérem Fialou je zásadní příležitostí, jak prosadit skutečné změny. Zemědělské a potravinářské organizace očekávají, že vláda konečně vyslyší argumenty a přijme opatření, která posílí domácí produkci a ochrání české farmáře.

„České zemědělství se ocitlo na křižovatce. Buď se rozhodneme pro strategii, která nás dovede k potravinové bezpečnosti a silné konkurenceschopnosti, nebo budeme nadále pasivní obětí byrokratických pravidel a globálního trhu,“ uzavřel **Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR.**

Možné kroky pro zlepšení českého zemědělství a potravinářství

1. Podpora výroby s vyšší přidanou hodnotou:

- Investice do technologií na zpracování surovin přímo v ČR odpovídající velikosti českého i evropského trhu.
- Zaměření na výrobu produktů s vyšší přidanou hodnotou (mléčné výrobky, uzeniny, konzervované potraviny, ovoce a zelenina).

2. Změna dotační politiky:

- Optimalizace dotací tak, aby motivovaly k produkci, nikoli pouze k udržování nečinnosti.
- Podpora mladých farmářů, mladých zaměstnanců a modernizace podniků.

3. Podpora diverzifikace a udržitelnosti:

- Investice do zvýšení podílu živočišné výroby, podpora plodin zlepšujících půdu, podpora zelinářství a ovocnářství.
- Zvýšení odolnosti vůči klimatickým změnám, včetně nových metod šlechtění, modernizace závlahových systémů a pojištění rizik.
- Diverzifikace v oblasti obnovitelných zdrojů (bioplynové stanice, biometan, biomasa, FVE na střechách zemědělských objektů).

4. Zlepšení vyjednávací pozice:

- Posílení organizací zemědělců pro lepší vyjednávání s obchodními řetězci, a to také odstraněním veškerých administrativních povinností, které nejsou vyžadovány nadřízenou legislativou EU.
- Podpora zkracování dodavatelských řetězců a zjednodušení uvádění výrobků na trh.

5. Infrastruktura a vzdělávání:

- Vytvoření moderních zpracovatelských podniků, skladovacích kapacit a zlepšení dopravní infrastruktury.
- Podpora výzkumu a inovací v agrárním a potravinářském sektoru.
- Větší propojení středních a vysokých zemědělských škol s praxí formou stipendií a dlouhodobé spolupráce.

Kontakty pro média:

Barbora Pánková, Agrární komora ČR
tisková mluvčí
+420 721 306 431, pankova@akcr.cz

Michal Procházka, Zemědělský svaz ČR
vedoucí vnějších vztahů a tiskový mluvčí
+420 734 865 377, prochazka@zscr.cz

<https://www.akcr.cz/txt/premierovi-jsme-predstavili-plan-jak-zachranit-ceske-zemedelstvi>